

Konkluzjonijiet tal-Kunsill dwar ir-rwol tal-Europeana għall-aċċess diġitali, il-vizibbiltà u l-użu tal-wirt kulturali Ewropew

(2016/C 212/06)

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

FILWAQT LI JFAKKAR LI:

1. id-diġitalizzazzjoni u l-aċċess fuq l-Internet għall-wirt kulturali u l-konservazzjoni fit-tul tiegħu huma essenzjali biex jagħtu l-aċċess lil kulhadd għall-kultura u l-għarfien, biex jippromwovu r-rikkezza u d-diversità tal-wirt kulturali Ewropew u jinghata kontribut għall-kisba tas-suq uniku diġitali permezz tal-offerta dejjem akbar ta' prodotti u servizzi godda u innovattivi ⁽¹⁾;
2. l-Europeana li tnediet fl-2008 bhala punt ta' aċċess multilingwi komuni fuq l-Internet għal materjal kulturali diġitali ⁽²⁾ u li minn dakinhar tikkollega kollezzjonijiet diġitali ta' wirt kulturali mill-Istati Membri, saret proġett kulturali Ewropew komuni biex jiġi aċċessat u jintwera l-wirt kulturali Ewropew;
3. l-iżvilupp ulterjuri tal-Europeana u l-politiki nazzjonali għall-wirt kulturali diġitali kien appoġġat mill-Kunsill ⁽³⁾, il-Kummissjoni ⁽⁴⁾ u l-Parlament Ewropew ⁽⁵⁾;
4. l-użu mill-ġdid ta' wirt diġitali kien promoss permezz tal-inklużjoni, taht ċerti kundizzjonijiet, ta' istituzzjonijiet fil-qasam tal-wirt kulturali fl-ambitu tad-Direttiva dwar l-użu mill-ġdid tal-informazzjoni tas-settur pubbliku ⁽⁶⁾ u bl-adozzjoni tad-Direttiva dwar ċerti użi permessi ta' xogħlijiet orfni ⁽⁷⁾;

JIEHU NOTA TA'

5. l-intenzjoni tal-Kummissjoni li tivvaluta l-opzjonijiet u tikkunsidra inizjattivi legiżlattivi sabiex isir aktar faċli li xogħlijiet mhux kummerċjali jiġu diġitalizzati u jsiru disponibbli fuq l-Internet, inkluż fl-UE kollha, bhala parti mill-inizjattiva mhabbra tagħha dwar il-modernizzazzjoni tad-drittijiet tal-awtur ⁽⁸⁾;

JINNOTA LI

6. fis-sura attwali tagħha, l-Europeana hija pjattaforma tal-Internet li tippermetti l-aċċess multilingwi għal wirt kulturali diġitali miżmum minn istituzzjonijiet fil-qasam tal-wirt kulturali separati, kif ukoll id-distribuzzjoni tiegħu. Hija wkoll pjattaforma b'diversi aspetti ⁽⁹⁾ li għandha l-ghan li tohloq valur għall-utenti ahharin, l-Istati Membri, l-istituzzjonijiet fil-qasam tal-wirt kulturali, ir-riċerka u l-użu mill-ġdid kreattiv.

Għaldaqstant, bħalissal-Europeana:

— tithaddem minn konsorzju li l-Fondazzjoni Europeana ⁽¹⁰⁾ hija l-koordinatur ċentrali tiegħu u l-benefiċjarju ewlieni tal-finanzjament mill-UE,

⁽¹⁾ Konkluzjonijiet tal-Kunsill tal-10 ta' Mejju 2012 dwar id-diġitalizzazzjoni u l-aċċessibbiltà fuq l-Internet ta' materjal kulturali u l-konservazzjoni diġitali (ĠU C 169, 15.6.2012, p. 5).

⁽²⁾ Konkluzjonijiet tal-Kunsill tal-20 ta' Novembru 2008 dwar il-biblijoteka diġitali Ewropea EUROPEANA (ĠU C 319, 13.12.2008, p. 18).

⁽³⁾ Konkluzjonijiet tal-Kunsill tal-10 ta' Mejju 2012 dwar id-diġitalizzazzjoni u l-aċċessibbiltà fuq l-Internet ta' materjal kulturali u l-konservazzjoni diġitali (ĠU C 169, 15.6.2012, p. 5), Konkluzjonijiet tal-Kunsill tal-21 ta' Mejju 2014 dwar il-wirt kulturali bhala riżorsa strateġika għal Ewropa sostenibbli (ĠU C 183, 14.6.2014, p. 36) u Konkluzjonijiet tal-Kunsill dwar il-governanza partecipatorja tal-patrimonju kulturali (ĠU C 463, 23.12.2014, p. 1).

⁽⁴⁾ Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tas-27 ta' Ottubru 2011 dwar id-digitizzazzjoni u l-aċċessibbiltà fuq l-Internet ta' materjal kulturali u l-konservazzjoni diġitali (ĠU L 283, 29.10.2011, p. 39).

⁽⁵⁾ Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tal-5 ta' Mejju 2010 dwar "Europeana – il-passi li jmiss" 2009/2158(INI).

⁽⁶⁾ Direttiva 2013/37/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Ġunju 2013 li temenda d-Direttiva 2003/98/KE dwar l-użu mill-ġdid tal-informazzjoni tas-settur pubbliku (ĠU L 175, 27.6.2013, p. 1).

⁽⁷⁾ Direttiva 2012/28/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Ottubru 2012 dwar ċerti użi permessi ta' xogħlijiet orfni (ĠU L 299, 27.10.2012, p. 5).

⁽⁸⁾ Kif iddikjarat fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tad-9 ta' Diċembru 2015 "Għal qafas aktar modern u Ewropew dwar id-drittijiet tal-awtur" (15264/15).

⁽⁹⁾ Pjattaforma b'diversi aspetti hija wahda mill-mudelli prevalenti tal-ekonomija tal-Internet. Pjattaformi b'diversi aspetti johlqu l-valur billi jiffacilitaw l-interazzjoni bejn żewġ jew aktar gruppi distinti iżda indipendenti. B'hekk il-pjattaforma hija ta' valur għal grupp wiehed ta' utenti biss jekk il-gruppi l-oħra tal-utenti jkunu preżenti wkoll. (Ibbażata fuq <http://divergence.academy/business-models/what-is-a-multi-sided-platform/>)

⁽¹⁰⁾ Il-Fondazzjoni Europeana hija fondazzjoni privata stabbilita taht il-liġi Netherlandiża.

- hija appoġġata mill-UE mill-Facilità Nikkollegaw l-Ewropa ⁽¹⁾ (CEF) bhala infrastruttura ta' servizz diġitali (DSI) għall-“access għal riżorsi diġitali tal-wirt Ewropew”,
- hija appoġġata mill-Istati Membri li jikkondividu kontenut, metadata u għarfien espert permezz tal-istituzzjonijiet fil-qasam tal-wirt kulturali tagħhom u jagħtu kontribuzzjonijiet finanzjarji volontarji lill-Fondazzjoni Europeana,
- hija appoġġata mill-Assoċjazzjoni tan-Netzwerk tal-Europeana li tiġbor flimkien il-professionisti fil-qasam tal-wirt kulturali, tal-kreattività u t-teknoloġija li jappoġġaw l-attivitajiet ta' kuljum tal-Europeana u jagħtu parir dwar l-istrateġija tagħha;

JAQBEL LI

7. l-isforzi individwali u kollettivi tal-istituzzjonijiet fil-qasam tal-wirt kulturali, tal-Istati Membri u tal-Kummissjoni wasslu għal progress fit-triq lejn id-diġitalizzazzjoni u l-aċċessibilità fuq l-Internet u konservazzjoni diġitali (fit-tul) tal-wirt kulturali ⁽²⁾;
8. il-konservazzjoni diġitali tal-wirt kulturali dinji, li jinsab f'kollezzjonijiet Ewropej, hija importanti partikolarment fid-dawl tal-qerda ta' u t-theddid għal wirt kulturali f'żoni ta' kunflitt;
9. il-koordinazzjoni tal-isforzi permezz tal-Europeana għall-aċċessibilità fuq l-Internet tal-wirt kulturali għenet biex:
 - ġie stimulat it-tishih tal-kapaċitajiet permezz tal-holqien ta' netwerk ta' esperti u istituzzjonijiet fil-qasam tal-wirt kulturali, li jippromwovi l-iżvilupp, l-aċċettazzjoni u l-użu ta' mudelli, standards u oqfsa għall-kondiviżjoni ta' kontenut u metadata,
 - l-istituzzjonijiet fil-qasam tal-wirt kulturali kkondividew il-kollezzjonijiet tagħhom fost setturi differenti u lil hinn mill-fruntieri nazzjonali permezz ta' pjattaforma tal-Internet b'diversi aspetti, li sal-lum tagħti access għal 'il fuq minn 50 miljun oġġett minn madwar 3 700 istituzzjoni,
 - thegħget id-disponibilità ta' data ta' kwalità għolja lesta biex terga' tintuża ⁽³⁾, li ttejjeb id-disponibilità tal-wirt kulturali fuq pjattaformi miftuħa u l-media soċjali u tippromwovi l-użu mill-ġdid tagħha f'setturi ohra.
10. il-konnessjoni tal-kollezzjonijiet ta' wirt diġitali permezz tal-Europeana tikkontribwixxi wkoll għall-oġġettivi li ġejjin fil-livell tal-UE:
 - l-għoti ta' access lil firxa kbira ta' udjenzi għar-rikkezza u d-diversità tal-kulturi Ewropej, kif ukoll għall-wirt kulturali dinji,
 - il-facilitazzjoni tar-riċerka fl-oqfsa tal-kultura u tal-istorja multidimensjonali tal-Ewropa, u tal-għarfien tagħna,
 - il-facilitazzjoni tal-użu mill-ġdid ta' servizz transfruntiera ġodda u innovattivi fuq l-Internet, u b'hekk l-għoti ta' kontribut lis-suq uniku diġitali;

JISSOTTOLINJA LI

11. l-użu mill-ġdid u l-kondiviżjoni tal-kontenut u l-access għalih għandu jitwettaq f'konformità shiha mad-drittijiet tal-awtur u drittijiet relatati;

JIRRIKONOXXI LI JIFDAL L-ISFIDI LI ĠEJJIN:

12. ċerti aspetti teknoloġiċi tal-pjattaforma tal-Internet tal-Europeana, bħall-interoperabbiltà semantika ⁽⁴⁾, għandhom jiġu mtejjba, sabiex l-istituzzjonijiet fil-qasam tal-wirt kulturali jkunu jistgħu jingħaqdu, u jikkondividu u jaġġornaw il-kontenut u l-metadata tagħhom b'mod flessibbli, faċli u sostenibbli;

⁽¹⁾ Regolamento (UE) Nru 1316/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Diċembru 2013 li jistabbilixxi l-Facilità Nikkollegaw l-Ewropa (ĠU L 348, 20.12.2013, p. 129), flimkien mar-Regolament (UE) Nru 283/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Marzu 2014 dwar linji gwida għal networks trans-Ewropej fil-qasam tal-infrastruttura tat-telekomunikazzjoni (ĠU L 86, 21.3.2014, p. 14).

⁽²⁾ Huwa stmat li 10 % tal-wirt kulturali (madwar 300 miljun oġġett) fl-Istati Membri issa ġie diġitalizzat, li bejn wieħed u iehor terz minn dan huwa disponibbli fuq l-Internet.

<http://www.enumerate.eu/fileadmin/ENUMERATE/documents/ENUMERATE-Digitisation-Survey-2014.pdf>

⁽³⁾ Data ta' kwalità għolja lesta biex terga' tintuża tfisser immaġni f'riżoluzzjoni għolja; formati li jinqraw minn magna, miftuħin u interoperabbli; deskrizzjonijiet fil-fond u metadata, adatti għat-ftitxja awtomatika; informazzjoni dwar ġeoloġizzjoni u d-drittijiet tal-awtur.

⁽⁴⁾ L-operabbiltà semantika tiżgura li l-programmi jkunu jistgħu jiskambjaw informazzjoni, jgħaqqduha ma' riżorsi ohra ta' informazzjoni u sussegwentement jipproċessawha b'mod sinifikanti (Qafas Ewropew ta' Interoperabbiltà għal servizzi elettronici tal-Gvern pan-Ewropej: <http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Doc552.pdf?id=19529>).

Fil-każ ta' Europeana, din tista' tikkonsisti fl-iżvilupp ta' għodod u teknoloġiji biex tittejjeb l-ingestjoni u l-interpretazzjoni awtomatika tal-metadata pprovduta mill-istituzzjonijiet kulturali, pereżempju, bl-immappjar tal-ismijiet tal-artisti sabiex artisti magħruf taħt diversi ismijiet ikun rikonoxxut bhala l-istess persuna.

13. bhala wiehed mill-punti ta' aċċess għall-wirt kulturali, il-punt ta' aċċess multilingwi tal-Europeana għandu jsir aktar orjentat lejn l-utent, b'mod partikolari billi titjeb il-kwalità tal-kontenut u l-faċilità biex jinstab u billi jiġu żviluppati aktar il-funzjonalitajiet ta' tiftix semantiku u multilingwi f'konformità mal-aħjar prassi disponibbli;
14. biex l-utenti aħharin jintlahqu u jiġu involuti b'mod aħjar, hemm bżonn li l-kontenut kondiviż permezz tal-Europeana jiġi ppreżentat b'modi attraenti u diversi, b'mod partikolari billi jiġu involuti l-istituzzjonijiet tal-wirt kulturali u partijiet terzi bhala punti ta' dħul multipli u ta' disseminazzjoni, pereżempju permezz ta' proġetti kulturali trans-Ewropej bhall-proġetti dwar l-Ewwel Gwerra Dinjija (1914-1918) u l-waqgħa tal-Purtiera tal-Ħadid u avvenimenti rivoluzzjonarji oħrajn tal-1989;
15. hemm bżonn li l-governanza tal-Europeana ssir iktar inklużiva, u tinvolvi lill-gvernijiet tal-Istati Membri, in-netwerk usa' ta' aggregaturi u istituzzjonijiet ta' wirt kulturali fl-istabiliment ta' prijoritajiet strateġiċi u l-iżvilupp ta' proġetti kulturali, orjentati lejn l-utent abbażi tal-finanzjament disponibbli; fejn xieraq, il-fehmiet ta' personalitajiet kulturali ewlenin jistgħu jiġu kkunsidrati;
16. teżisti hteġġa kontinwa ta' kondiviżjoni u aġġornament tal-għarfien u l-identifikazzjoni ta' soluzzjonijiet komuni fin-netwerk tal-professjonisti fil-qasam tal-wirt kulturali, inkluż l-Assoċjazzjoni tan-Netwerk tal-Europeana;
17. Il-mudell attwali ta' finanzjament pubbliku (abbażi ta' għotjiet) ma jipprovdi bazi stabbli biżżejjed biex isostni l-investiment tal-Europeana sal-lum u tiġi salvagwardjata l-kwalità, id-disponibbiltà u l-affidabbiltà futura tagħha għar-raġunijiet li ġejjin:
 - il-Fondazzjoni Europeana giet stabilizzata bhala organizzazzjoni mingħajr riżorsi proprji u fil-futur prevedibbli ma hemmx prospett ta' dħul sinifikanti mis-servizzi Europeana,
 - skont il-mudell tal-UE ta' għotjiet, dejjem hemm spejeż mhux eliġibbli li jridu jkunu koperti minn sorsi oħra, bhall-kontribuzzjonijiet volontarji diretti mill-Istati Membri, li ilhom jonqsu sa mill-2014 u huma ta' natura volatili;

U GĦALHEKK

18. il-valur tal-innovazzjoni kulturali u diġitali tal-Europeana għandu jissahhaħ billi l-pjattaforma tas-servizzi ewlenin tiġi kkonċepita mill-ġdida taht is-CEF, b'iffukar fuq:
 - l-appoġġ għan-netwerks professjonali bhall-Assoċjazzjoni tan-Netwerk tal-Europeana,
 - il-ksib ta' avvanz teknoloġiku,
 - li tiġi sostnuta pjattaforma b'diversi aspetti għall-kondiviżjoni u l-użu (mill-ġdid) ta' metadata u kontenut, u
 - li jiġi pprovdut punt ta' aċċess multilingwi ġenerali għall-kontenut kulturali.Għandu jissahhaħ ukoll permezz tar-realizzazzjoni ta' proġetti kulturali u mmirati lejn l-utent li jibnu fuq l-infrastruttura tal-Europeana, u li għandhom ikunu kofinanzjati skont is-CEF bhala servizzi ġeneriċi bl-involvement ta' istituzzjonijiet tal-wirt kulturali u partijiet oħra pubbliċi u privati;

JISTIENEN LILL-OPERATUR TAL-EUROPEANA:

19. jagħmel passi sinifikanti lejn l-indirizzar tal-isfidi li ġejjin kif identifikati f'dawn il-konkluzjonijiet;
20. jittratta kwistjonijiet pendenti f'organizzazzjonijiet siehba eżistenti jew thassib ta' organizzazzjonijiet siehba potenzjali b'mod partikolari f'pajjiżi u żoni fejn il-proġett għadu mhux magħruf biżżejjed;
21. jesplora possibbiltajiet għal kooperazzjoni ma' inizjattivi Ewropej relatati, inkluż fil-qasam tar-riċerka;
22. jinvolvi mill-qrib l-Istati Membri fit-tfassil tal-politika u t-tehid ta' deċiżjonijiet. Għall-Fondazzjoni Europeana, dan jista' jiġi organizzat b'mod partikolari permezz ta' parteċipazzjoni fil-Bord ta' Tmexxija tal-Istat Membru li jkollu l-Prezidenza tal-Kunsill tal-UE, l-Istat Membru li kellu l-Prezidenza preċedenti u l-Istat Membru li jkollu f'idejh il-Prezidenza li tkun tmis;
23. ikollu iktar kuntatti sistematiċi ma' Stati Membri, itejjeb u jipprovi aċċess permanenti għal statistika għall-utent speċifika għall-pajjiż u l-istituzzjoni u jtejjeb ir-responsabbiltà fuq ir-riżultati tal-proġetti u l-infiq;
24. ikompli jesplora possibbiltajiet ta' dħul tiegħu stess;

JISTIEDEN LILL-KUMMISSJONI:

25. sa Ottubru 2017, tippreżenta lill-Kunsill evalwazzjoni indipendenti tal-Europeana u tagħti orjentazzjonijiet ċari għall-iżvilupp fi żmien medju u fit-tul tal-Europeana billi tivvaluta alternattivi fil-livell tal-UE għall-ambitu, finanzjament sostenibbli u governanza tal-Europeana fil-gejjieni, inkluża l-possibbiltà li Europeana tinbidel jew tiġi integrata f'entità legali Ewropea, filwaqt li titqies in-natura doppja tal-Europeana bħala proġett ta' innovazzjoni kemm kulturali kif ukoll diġitali;
26. sa Ottubru 2017, tbiddel il-metodu ta' finanzjament għad-DSI tal-Europeana skont is-CEF għal tahlita ta' akkwisti u għotjiet. Skont dan il-mudell, l-akkwisti mill-UE ser ikunu jkopru bis-shih il-pjattaforma tas-servizzi ewlenin biex jiġu żgurati l-istabbiltà u l-interoperabbiltà, filwaqt li l-għotjiet mill-UE (sa 75 % tal-ispejjeż eliġibbli) ser ikunu disponibbli għal proġetti relatati mmirati lejn l-utent (jiġifieri servizzi ġeneriċi skont is-CEF) li l-Istati Membri jistgħu jikkofinanzjaw fuq bażi volontarja, jew direttament u/inkella permezz ta' organizzazzjonijiet nazzjonali parteċipanti;
27. tistabbilixxi kondizzjonijiet fil-proċedura ta' akkwist għall-pjattaforma tas-servizzi ewlenin, li jirrikjedu li l-operatur jissalvagwardja il-karattru tiegħu ta' infrastruttura pubblika u komunità għall-innovazzjoni kulturali u diġitali, b'mod partikolari billi:
 - ikun possibbli l-involviment kontinwu tal-Istati Membri u istituzzjonijiet fil-qasam tal-wirt kulturali fl-iżvilupp tal-pjattaforma tal-Europeana tas-servizzi ewlenin,
 - jiġu rispettati l-istituzzjonijiet kulturali nazzjonali bħala d-detenturi tad-dritt tal-metadata u l-kontenuti;
28. tiżgura li s-servizzi ġeneriċi tal-Europeana li jirċievu għotjiet jiġu mibnija fuq il-pjattaforma tas-servizzi ewlenin u jkunu konnessi magħha;
29. sa Dicembru 2016:
 - iġġedded u tirrevedi l-mandat tal-Grupp ta' Esperti tal-Istati Membri dwar id-diġitalizzazzjoni u l-konservazzjoni diġitali (MSEG) sal-2020,
 - issahhah ir-rwol tiegħu li jirrevedi u jiddiskuti politiki għal wirt kulturali diġitali kif ukoll li joffri gwida dwar il-programmi ta' hidma annwali tal-Europeana,
 - tinvolvi mill-qrib l-MSEG fid-definizzjoni tal-oġġettivi ġenerali, il-prijoritajiet għal azzjonijiet u l-livell previst ta' finanzjament li jkunu proposti għall-pjattaforma tal-Europeana tas-servizzi ewlenin u s-servizzi ġeneriċi fil-programmi ta' hidma annwali tas-CEF, li huma pprezentati lill-Kumitat tas-CEF għal opinjoni;

JISTIEDEN LILL-ISTATI MEMBRI BIEX, F'KONFORMITÀ MAL-PRINĊIPJU TAS-SUSSIDJARJETÀ:

30. ikompli jipromwovu d-diġitalizzazzjoni tal-kollezzjonijiet ta' wirt kulturali, kif ukoll l-aċċess u l-użu mill-ġdid l-aktar wiesa' possibbli tal-wirt kulturali diġitali;
31. jistabbilixxu jew isostnu strateġiji u mekkaniżmi operattivi bħal aggregaturi nazzjonali u reġjonali, u jheggu l-aċċessibilità fuq l-Internet għall-kontenut ta' wirt kulturali ta' kwalità għolja u metadata minn kollezzjonijiet nazzjonali u reġjonali;
32. iheggu lil istituzzjonijiet tal-wirt kulturali biex jissieħbu mal-Europeana u jappoġġawha kemm bil-qsim ta' kontenut u metadata, permezz ta' parteċipazzjoni fl-Assoċjazzjoni tan-netwerk tal-Europeana, kif ukoll permezz ta' sforzi ta' promozzjoni u disseminazzjoni, bl-użu ta' proġetti finanzjati minn għotjiet tal-UE;
33. jimpenjaw ruħhom fi hdan l-MSEG bħala forum biex jiġu diskussi l-politiki dwar il-wirt kulturali diġitali kif ukoll l-istrateġija u l-finanzjament tal-Europeana, u jimmiraw li jiżguraw koordinazzjoni bejn id-delegati għall-MSEG, il-Kumitat tas-CEF u l-korp ta' thejija tal-Kunsill fil-qasam tal-kultura;
34. jikkunsidraw li jappoġġaw l-attivitajiet tal-Europeana permezz ta' kontribuzzjonijiet finanzjarji volontarji lill-Fondazzjoni Europeana, filwaqt li jitqies li tali kontribuzzjonijiet huma neċessarji, sakemm l-iskema ġdida bbażata fuq l-akkwist tiġi stabbilita u jikkunsidraw suċċessivament kofinanzjament volontarju tal-proġetti tal-Europeana finanzjati minn għotjiet tal-UE;

JISTIEDEN LILL-OPERATUR TAL-EUROPEANA, LILL-KUMMISSJONI U LILL-ISTATI MEMBRI BIEX:

35. jippromwovu l-valur tal-Europeana bhala proġett kulturali Ewropew li jservi l-interess pubbliku u bhala netwerk professjonali fost il-partijiet interessati kollha, billi jiġu involuti wkoll is-setturi tar-riċerka u l-innovazzjoni, l-edukazzjoni, it-turiżmu u s-setturi kreattivi.
-